

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

2022-06-21 Nr. 4D-2022/1-311
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje buvo gautas X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundas dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama ir – NVSC) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus jo 2022-01-22 ir 2022-03-10 kreipimusis.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, Pareiškėjas nurodo:

2.1. „Teko įsitikinti, kad I parduotuvė, esanti ..., Vilniuje, netinkamai aptarnauja klientus, neatsižvelgia į jų pastabas dėl ilgų eilių ir aptarnavimo kokybės. Dėl nepateisinamai ilgo aptarnavimo prie kasos, minėtoje parduotuvėje kyla ir COVID-19 infekcijos grėsmė“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „2022-03-10 el. laišku teko kreiptis į Sveikatos apsaugos ministeriją ir prašyti į tai atkreipti tinkamą dėmesį“;

2.3. „Tačiau iš Nacionalinio visuomenės sveikatos centro darbuotojų gavau trafaretinį ir biurokratinį atsakymą (jis žemiau pridedamas). Šis tarnautojų abejingumas privertė jausti didelį nusivylimą ir moralinę žalą“;

2.4. „Todėl dėl tokio biurokratinio Sveikatos apsaugos ministerijos darbuotojų elgesio tenka kreiptis pagalbos į LR Seimo kontrolierių įstaigą“;

2.5. „Tuo pačiu maloniai laikiu atsakymo ir iš parduotuvės administracijos, nes minėtoje parduotuvėje ir toliau pirkėjai kankinami didelėse eilėse.“

3. Seimo kontrolierės Pareiškėjas prašo pagalbos išsiaiškinti minėtas aplinkybes.

4. Su Skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

4.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...]“;

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriama skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“;

22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...] 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

4.2. Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo:

25 straipsnis. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valstybinio valdymo sistema

„1. Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės valstybinį valdymą Lietuvos Respublikoje vykdo Vyriausybė, Sveikatos apsaugos ministerija ir jos įstaigos. [...].“

4. Lietuvos Respublikoje užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių įgyvendinimo valstybinę priežiūrą koordinuoja Sveikatos apsaugos ministerija, o pagal savo kompetenciją vykdo Sveikatos apsaugos ministerijos įstaigos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Lietuvos Respublikos vyriausiasis epidemiologas, apskričių vyriausieji epidemiologai, savivaldybių gydytojai.

5. Valstybinių tarnybų, vyriausiųjų epidemiologų, savivaldybių gydytojų funkcijas užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės priemonių valdymo bei šių priemonių įgyvendinimo priežiūros srityje reglamentuoja šis Įstatymas ir kiti teisės aktai. [...]“;

4.3. Viešojo administravimo įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]“;

10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys.“

11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatyta specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...]“;

4.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020-02-26 nutarimo Nr. 152 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021-06-28 nutarimo Nr. 506 redakcija) „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo“ (neteko galios nuo 2022-05-01):

4.4.1. *suvestinės redakcijos nuo 2022-01-14 iki 2022-02-04:*

„3. Nustatyti šias valstybės lygio ekstremaliosios situacijos likvidavimo ir pasekmių šalinimo priemones: 3.1. ūkinės veiklos apribojimo priemonės: 3.1.1. kontaktiniu būdu paslaugos teikiamos, ūkinė veikla vykdoma, komerciniai ir nekomerciniai kultūros, pramogų, sporto renginiai, šventės, mugės, festivaliai ar kiti tam tikrą laiką trunkantys organizuoti žmonių susibūrimai viešojoje vietoje iš anksto nustatytu laiku (toliau – renginiai) organizuojami užtikrinant valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytas asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi sąlygas, kitus visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir kitus susijusius reikalavimus, ir kai aptarnaujami ar paslaugomis naudojasi tik asmenys, atitinkantys vieną iš šių kriterijų (išskyrus šio nutarimo 3¹ punkte nurodytas išimtis): [...]“;

4.4.2. *suvestinės redakcijos (nuo 2022-02-05 iki 2022-02-14, nuo 2022-02-15 iki 2022-03-04):*

„3. Nustatyti šias valstybės lygio ekstremaliosios situacijos likvidavimo ir pasekmių šalinimo priemones: 3.1. ūkinės veiklos apribojimo priemonės: 3.1.1. kontaktiniu būdu paslaugos teikiamos ir ūkinė veikla, prekyba vykdoma, komerciniai ir nekomerciniai kultūros, pramogų, sporto renginiai, šventės, mugės, festivaliai ar kiti tam tikrą laiką trunkantys organizuoti žmonių susibūrimai viešojoje vietoje iš anksto nustatytu laiku (toliau – renginiai) organizuojami, kita ūkinė veikla vykdoma užtikrinant valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytas asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi sąlygas, kitus visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir kitus susijusius reikalavimus; 3.1.2. prekyba parduotuvėse, turgavietėse ir kitose prekybos vietose, esančiose uždaroje erdvėje, vykdoma užtikrinant 15 m² bendrą plotą vienam lankytojui arba vienu metu aptarnaujamas ne daugiau kaip vienas asmuo; [...]“;

4.4.3. *suvestinės redakcijos (nuo 2022-03-05 iki 2022-03-30, nuo 2022-03-31 iki 2022-05-01):*

„3. Nustatyti šias valstybės lygio ekstremaliosios situacijos likvidavimo ir pasekmių šalinimo priemones: 3.1. ūkinės veiklos apribojimo priemonės – kontaktiniu būdu paslaugos teikiamos ir ūkinė veikla, prekyba vykdoma, komerciniai ir nekomerciniai kultūros, pramogų, sporto renginiai, šventės, mugės, festivaliai ar kiti tam tikrą laiką trunkantys organizuoti žmonių susibūrimai viešojoje vietoje iš anksto nustatytu laiku organizuojami, kita ūkinė veikla vykdoma užtikrinant valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytas asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi sąlygas, kitus visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis ir kitus susijusius reikalavimus. [...]“;

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020-10-23 sprendimo Nr. 2347 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022-03-31 sprendimo Nr. 670 redakcija) „Dėl ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolės“ (neteko galios nuo 2022-05-01):

4.5.1. *suvestinės redakcijos nuo 2021-12-30 iki 2022-04-03:*

„Pavesti:

1. Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), savivaldybių administracijų direktoriams, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PD), Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT), Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI), Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (toliau – VVTAT) vykdyti ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę ir teikti konsultacijas atitinkamos srities ūkinės veiklos, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo ribojimo, Nutarimo ir valstybės lygio ekstremaliosios

situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimo klausimais teisės aktais institucijai pavestose ūkio subjektų, veiklų priežiūros srityse ir (arba) kontrolės objektuose:

Nr.	Veiklos sritis (objektas)	Kontrolę vykdanți institucija
1.	Asmens sveikatos priežiūros, švietimo, stacionarių socialinių paslaugų, interneto kavinių ir klubų, keleivių vežimo traukiniais, laivais ir keltais vidaus maršrutais, grožio, soliariumų, baseinų, skalbyklų, pirčių, sporto klubų, apgyvendinimo, žmogaus palaikų laidojimo paslaugos, balzamavimo ir kremavimo veikla, vaikų žaidimų patalpos, vaikų poilsio stovyklos, vaistinės.	NVSC
2.	Maisto tvarkymo subjektų veikla (viešojo maitinimo įmonės, prekyba maisto produktais ir kt.), veterinarijos praktikos veikla, veterinarinių vaistų, kitų veterinarinių priemonių, pašarų ir jų priedų prekyba.	VMVT

[...]“;

4.5.2. *suvestinės redakcijos nuo 2022-04-04 iki 2022-05-01:*

„Pavesti:

1. Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), savivaldybių administracijų direktoriams, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PD), Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai (toliau – VMVT), Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI), Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (toliau – VVTAT) vykdyti ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę ir teikti konsultacijas atitinkamos srities ūkinės veiklos, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo ribojimo, Nutarimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimo klausimais teisės aktais institucijai pavestose ūkio subjektų, veiklų priežiūros srityse ir (arba) kontrolės objektuose:

Nr.	Veiklos sritis (objektas)	Kontrolę vykdanți institucija
1.	Asmens sveikatos priežiūros, švietimo, stacionarių socialinių paslaugų, interneto kavinių ir klubų, keleivių vežimo traukiniais, laivais ir keltais vidaus maršrutais, grožio, soliariumų, baseinų, skalbyklų, pirčių, sporto klubų, apgyvendinimo, žmogaus palaikų laidojimo paslaugos, balzamavimo ir kremavimo veikla, vaikų žaidimų patalpos, vaikų poilsio stovyklos, vaistinės.	NVSC
2.	Maisto tvarkymo subjektų veikla (viešojo maitinimo įmonės, prekyba maisto produktais ir kt.), veterinarijos praktikos veikla, veterinarinių vaistų, kitų veterinarinių priemonių, pašarų ir jų priedų prekyba.	VMVT

[...]

2. Ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę šio sprendimo 1 punkte pavestose ūkio subjektų, veiklų priežiūros srityse ir (arba) kontrolės objektuose, kuriuose

institucija pagal kompetenciją vykdo planinius patikrinimus, vykdyti atliekant tokius planinius patikrinimus. Ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę kituose objektuose vykdyti organizuojant tikslinius neplaninius patikrinimus atsižvelgiant į institucijos pajėgumus. [...]“

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierė dėl Pareiškėjo Skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją ir Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą.

5.1. Iš Sveikatos apsaugos ministerijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

5.1.1. „Pareiškėjo X (toliau – Pareiškėjas) 2022-01-22 kreipimasis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje (toliau – Ministerija) nebuvo gautas. [...]“;

5.1.2. „2022-03-10 kreipimasis „Pakartotinas skundas dėl nepateisinamai ilgo aptarnavimo prie kasos“ gautas bendru Ministerijos elektroniniu paštu ministerija@sam.lt 18 val. 52 min. (t. y. nedarbo metu). Užregistruotas 2022-03-14 (pirmadienį), registracijos Nr. 5-1399 (kopija pridedama)“;

5.1.3. „Į 2022-01-22 kreipimąsi nebuvo atsakyta, nes jis Ministerijoje nebuvo gautas. Laiškas buvo adresuotas [...] tinklo generalinei direktorei [...] ir Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, kopija – Lietuvos Respublikos Vyriausybei [...]“;

5.1.4. „2022-03-10 Pareiškėjo kreipimasis Nr. 5-1399 pagal kompetenciją nukreiptas vykdymui Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC). Atsakymas pareiškėjui pateiktas 2022-03-15 elektroniniu paštu ... (kopija pridedama). [...]“;

5.1.5. „Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje taisyklių, patvirtintų 2007 m. spalio 23 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-864 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijoje taisyklių patvirtinimo“ 23 punktu, Ministerijoje nagrinėjami tik tiesiogiai su Ministerijos veikla susiję asmenų prašymai ar skundai. DVAPS vedėjas ar atsakingas vykdytojas, gavę asmens kreipimąsi, vertina, ar pateiktas asmens kreipimasis priskirtinas Ministerijos kompetencijai. Atsižvelgiant į tai, kad Ministerijos kompetencijai nepriskirta maisto tvarkymo subjektų kontrolė, Ministerija 2022-03-10 Pareiškėjo kreipimąsi persiuntė NVSC“;

5.1.6. „Pareiškėjas 2022-03-18 Ministerijai pateikė skundą „Dėl neatsakingo ir biurokратиško atsakymo į 2022-01-22 ir 2022-03-10 el. laiškus (2022-03-18 Nr. 01)“ (pateikta nedarbo metu, registruota pirmadienį, 2022-03-21, registracijos Nr. 5-1501), kuriuo skundė NVSC atsakymą. Skundas nukreiptas Ministerijos Visuomenės sveikatos departamentui. 2022-03-21 išsiųstas gavimo patvirtinimas“;

5.1.7. „2022-03-21 atsiųstas skundas „Dėl neatsakingo ir biurokратиško atsakymo į 2022-01-22 ir 2022-03-10 el. laiškus“ (registruota 2022-03-21, registracijos Nr. 5-1515), taip pat nukreiptas Ministerijos Visuomenės sveikatos departamentui“;

5.8. „Visuomenės sveikatos departamentas Pareiškėjui atsakė 2022-03-25 raštu Nr. (1.1.36Mr-412) 4-380 (skundų Nr. 5-1501, 5-1515, gavimo patvirtinimo ir atsakymo Nr. (1.1.36Mr-412) 4-380 kopijos pridedamos)“;

5.2. Iš Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

5.2.1. „VMVT informuoja, kad 2022-03-10 18:49 val. (po darbo valandų) elektroniniu paštu buvo gautas pareiškėjo skundas „Pakartotinas skundas dėl nepateisinamai ilgo aptarnavimo prie kasos“ dėl parduotuvėje I, adresu ..., Vilnius, galimai netinkamai organizuojamo darbo,

susidarančių pirkėjų spūsčių, taip sudarant palankią terpę užsikrėsti COVID-19. VMVT skundą toliau nagrinėti perdavė VMVT Vilniaus departamentui. Skundas registruotas 2022-03-15, jam suteiktas registracijos Nr. 69G-4.104, jo nagrinėjimas atliktas 2022-03-16. Dokumentų valdymo sistemoje automatiškai formuojama pažyma apie priimtus dokumentus pareiškėjui nepateikta dėl netiksliai į sistemą suvestų jo kontaktinių duomenų“;

5.2.2. „2022-03-20 18:22 val. elektroniniu paštu vėl buvo gautas pareiškėjo skundas „Pretenzija dėl negauto patvirtinimo apie 2022-03-10 el. laiško gavimą“, kuriame išreikštas pasipiktinimas dėl neatsiūsto jo 2022-03-10 VMVT siūsto el. laiško registracijos numerio. 2022-03-21 pareiškėjui išsiūsta pažyma apie priimtus dokumentus.

Informacija apie skundo tyrimo rezultatus Pareiškėjui pateikta 2022-03-22 raštu Nr. 69S-(69.5.)-1018 „Dėl atlikto patikrinimo“;

5.2.3. „VMVT Vilniaus departamentas pagal kompetenciją išnagrinėjo ir 2022-03-16 atliko UAB „P“ prekybos centro I, esančio ..., Vilniuje, neplaninį patikrinimą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro-valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2021 m. rugpjūčio 13 d. sprendimo Nr. V-1864 „Dėl kontaktiniu būdu teikiamų paslaugų, ūkinės veiklos ir prekybos vykdymo būtinų sąlygų“ (toliau – Sprendimas Nr. V- 1864) 1.2.1 papunkčio „užtikrinti, kad paslaugų gavėjai laikytųsi saugaus ne mažesnio kaip 2 metrų atstumo vienas nuo kito <...>“, 1.2.2 papunkčio „vietose, kuriose susidaro eilė, pažymėti privalomus atstumus tarp eilėje stovinčių paslaugų gavėjų ir užtikrinti šio reikalavimo laikymąsi“ ir kitų punktų reikalavimų vykdymo. Patikrinimo metu nuo 12:25 val. iki 13:26 val. minėtame prekybos centre atstumų reikalavimų buvo laikomasi: dirbo 3 bendros kasos ir 8 savitarnos kasos, prie kasų pažymėti privalomi atstumai tarp eilėje stovinčių pirkėjų, prie bendrų kasų eilėse buvo iki 5 pirkėjų, kurie laikėsi saugaus atstumo vienas nuo kito. Prekybos centro pamainos vadovė tikrinimo metu taip pat informavo, kad yra įdarbinti 3 papildomi darbuotojai, kuriems pavesta dirbti prie kasų. Sprendimo Nr. V-1864 reikalavimų pažeidimų nenustatyta“;

5.2.4. „VMVT pažymi, kad į pareiškėjo elektroniniu paštu pateiktus skundus reaguota, atlikti skunduose pateiktos informacijos tyrimai ir pareiškėjas apie tai informuotas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

6. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) praktika:

6.1. LVAT 2014-05-28 nutartyje administracinėje byloje Nr. A261-610/2014, be kita ko, nurodyta:

„[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ja nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI [Viešojo administravimo įstatymas], kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“;

6.2. LVAT 2008-11-08 nutartyje administracinėje byloje Nr. ⁴⁴⁴-4/2008, be kita ko, nurodyta:

„Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo jurisprudencijoje ne kartą yra akcentavęs būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymų viršenybės principo, nurodydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (2006 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje I⁴⁴⁴-2/2006; 2006 m. liepos 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2006).“

Tyrimo išvados

7. Iš Skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas iš esmės skundžiasi dėl NVSC atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus jo 2022-01-22 ir 2022-03-10 kreipimuisi.

8. Iš Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija) ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau vadinama ir – Tarnyba) Seimo kontrolierei pateiktų paaiškinimų nustatyta, kad į Pareiškėjo 2022-01-22 kreipimąsi nebuvo atsakyta, nes jis nebuvo gautas nei Ministerijoje, nei Tarnyboje. Be to, pastebėtina, kad 2022-01-22 kreipimosi adresatais nurodyta ne Ministerija ir Tarnyba, o kitos įstaigos (asmenys) – prekybos tinklo direktorė, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, 2022-01-22 kreipimosi kopija skirta Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Pareiškėjui nepateikus duomenų, patvirtinančių, kad jo 2022-01-22 kreipimasis būtų gautas Ministerijoje ir Tarnyboje (būtų siųstas joms), Seimo kontrolierė neturi pagrindo abejoti jų pateikta informacija, kad 2022-01-22 kreipimosi jos nebuvo gavusios.

9. Pareiškėjo 2022-03-10 kreipimasis buvo gautas Ministerijoje 18 val. 52 min. (t. y. nedarbo metu), užregistruotas 2022-03-14 (pirmadienį) (reg. Nr. 5-1399), t. y. kitą darbo dieną, kai tai nustatyta Viešojo administravimo įstatyme (pažymos 4.3 punktas).

Kadangi 2022-03-10 kreipimesi keliamų klausimų nagrinėjimas (maisto tvarkymo subjektų kontrolė) nebuvo priskirtas Ministerijos kompetencijai, jis pagal kompetenciją nukreiptas vykdymui NVSC.

NVSC pateikė atsakymą Pareiškėjui 2022-03-15 elektroniniu paštu, informuodama, kad maisto tvarkymo subjektų veiklos (viešojo maitinimo įmonės, prekyba maisto produktais ir kt.) ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę vykdo Tarnyba. Kadangi Pareiškėjo 2022-03-10 kreipimasis, be Sveikatos apsaugos ministerijos, buvo adresuotas ir Tarnybai, NVSC jo nepersiuntė. Tarnybos veiklos Pareiškėjas neskundė Seimo kontrolierei.

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, pažymėtina, kad pagal nustatytą teisinį reguliavimą prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.

Įvertinus tyrimo medžiagą spręstina, kad Pareiškėjas buvo informuotas apie 2022-03-10 kreipimosi nenagrinėjimą nepažeidus įstatyme nustatyto 5 darbo dienų termino, kadangi 2022-03-10 kreipimasis Ministerijoje buvo oficialiai gautas (registruotas) kitą darbo dieną – 2022-03-14, o pranešimas Pareiškėjui pateiktas 2022-03-15, t. y. per 1 darbo dieną.

Pagal galiojusį teisinį reguliavimą (šios pažymos 4.5.1 papunktis), Tarnybai buvo pavesta vykdyti ekstremaliosios situacijos metu taikomų apribojimų laikymosi kontrolę maisto tvarkymo subjektuose.

Iš Tarnybos Seimo kontrolierei pateiktų paaiškinimų nustatyta, kad Pareiškėjo 2022-03-10 kreipimasis Tarnyboje buvo gautas (reg. Nr. 69G-4.104). Dėl 2022-03-10 kreipimesi nurodytų aplinkybių 2022-03-16 buvo atliktas UAB „P“ prekybos centro I, esančio ..., Vilniuje, neplaninis patikrinimas. Patikrinimo metu pažeidimų nenustatyta, apie patikrinimo rezultatus Pareiškėjas informuotas 2022-03-22 raštu Nr. 69S-(69.5.)-1018 „Dėl atlikto patikrinimo“.

Taigi, Tarnyba reagavo į Pareiškėjo 2022-03-10 skundą, savo kompetencijos ribose patikrino jame nurodytas aplinkybes ir pateikė Pareiškėjui atsakymą.

Kaip yra išaiškinęs LVAT, viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ja nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytu būdu (šios pažymos 6.1 punktas).

10. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad 2022-01-22 ir 2022-03-10 kreipimosi raštuose iš esmės keliama darbo organizavimo privačiame ūkio subjekte problema. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad valstybės institucijos veikia tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, todėl negali daryti neleistiną įtaką privataus ūkio subjekto veiklai (šios pažymos 6.4 punktas), o į Pareiškėjo nurodytus pažeidimus buvo sureaguota pagal įstaigų kompetenciją (Tarnyba, gavusi jai persiųstą Pareiškėjo skundą, atliko patikrinimą savo kompetencijos ribose, pateikė atsakymą Pareiškėjui).

Be to, vertėtų pažymėti, kad nuo 2022-05-01 panaikinta ekstremalioji padėtis dėl koronaviruso (COVID-19) plitimo grėsmės, todėl visi ekstremaliosios situacijos metu ūkio subjektų veiklai taikomi apribojimai, susiję su COVID-19 ligos valdymu, nuo 2022-05-01 yra negaliojantys.

11. Įvertinus tai, kas pirmiau išdėstyta, nenustatyta, kad nagrinėjant Pareiškėjo 2022-01-22 ir 2022-03-10 kreipimusis NVSC pareigūnai būtų nesilaikę teisės aktuose nustatytų reikalavimų, todėl Skundas atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

skundą dėl NVSC atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo 2022-01-22 ir 2022-03-10 kreipimusis, **atmesti**.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė